

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/23833,Region-Leszczynski-NSZZ-S.html>
19.05.2024, 09:09

Region Leszczyński NSZZ „S”

Hasło wydrukowane w **Tom IV**

Region Leszczyński NSZZ „S”, VIII 1980 w woj. leszczyńskim nie było strajków. Pojawiały się postulaty zgłaszane przez załogi zakładów, gł. o charakterze płacowym i zaopatrzeniowym. W poł. IX powstał pierwszy [Komitet Założycielski](#) NSZZ „S” przy PKP w Lesznie. Węzeł kolejowy był jednym z największych zakładów pracy w województwie. Powstające struktury rejestrowały się w różnych ośr. w Gdańsku, w Poznaniu (gł. Komitety Założycielskie z terenu Gostynia i Kościana), bądź we Wrocławiu (Komitety Założycielskie z Góry Śląskiej i nieliczne z Rawicza). W Lesznie (a przez to i w skali woj. leszczyńskiego) ogromnej pomocy tworzącym się strukturom związku udzielał Oddział Wojewódzki Stowarzyszenia „Pax” z jego ówczesnym przew. Eugeniuszem Matyjasem.

IX 1980 pojawiła się inicjatywa powołania w Lesznie struktury ponadzakładowej, która skupiałaby Komitety Założycielskie z terenu całego województwa. Na pocz. X 1980, z inicjatywy doradzających wówczas leszczyńskim działaczom „S” ludzi z kręgu PAX odbyło się spotkanie w Zakładach Papierniczych w Rawiczu, myśl powołania Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „S” nabrała realnych kształtów. 27 X 1980 w sali Domu Oświaty Zdrowotnej w Lesznie zebranie przew. komitetów założycielskich „S” z terenu Leszna, Rawicza i Wschowy, które stało się zebraniem założycielskim MKZ w Lesznie. Na czele powołanej struktury stanął Stanisław Chojewski (lekarz stomatolog z Rydzyny), a po jego rezygnacji V 1981 Andrzej Kochowicz. Po 2 mies. Komitety Założycielskie istniały w 280 zakładach, do związku należało w woj. leszczyńskim 60 tys. osób, z tej liczby ponad 40 tys. do struktur tworzących MKZ Leszno. Ten stan, w którym tylko część struktur z terenu woj. leszczyńskiego, należała do struktur MKZ, a nast. Regionu Leszczyńskiego, trwał do 13 XII 1981.

Organem prasowym MKZ, a nast. Regionu Leszczyńskiego była wydawana od XI 1980 w cyklu dwutygodniowym „Solidarność Leszczyńska”. W czasie kryzysu bydgoskiego (III 1981) wszystkie struktury związku na terenie województwa przystąpiły do gotowości strajkowej. 20 III 1981 MKZ w Lesznie przekształcił się w MKS i przeniósł swoją siedzibę na teren bazy PKS tamże.

I WZD w sali Wojewódzkiego Domu Kultury w Lesznie, w dwóch turach: 4 VII 1981 pierwsza, w trakcie której dokonano wyboru władz regionu, uczestniczyło w niej 283 delegatów, którzy reprezentowali 41 769 członków ze 150 Komisji Zakładowych (bądź Komitetów Założycielskich) i zarejestrowanych w MKZ w Lesznie. 24 Komisje Zakładowe (reprezentujące 2978 członków) nie wyłoniły delegatów na WZD. Wybrano 44-osobowy Zarząd Regionu, a także przewodniczącego ZR, którym został E. Matyjas. Na czele 11-osobowej Komisji Rewizyjnej W. Musiałowski. Wybrano także 4 delegatów Regionu Leszczyńskiego na I KZD. 13 VII 1981 wyłoniono 9-osobowe Prezydium, w składzie: E. Matyjas (przew.), Marek Małachowski, wiceprzew. (KB Leszno), Bronisław Lachowicz, wiceprzew. (LO Rawicz), Maciej Bauman (SPUW Rawicz), Jan Grobelny (CN Wschowa), Marek Wawrzeniecki (ZPOW Rydzyna), Jacek Sacha (WZIR Leszno), Bogdan Błajejczak (WPGKiM Leszno).

Po 13 XII 1981 struktury ZR zostały rozbite przez akcję internowania działaczy związku. Na terenie woj. leszczyńskiego internowane 73 osoby, spośród nich 10 osób późn. wyemigrowało. Przez pierwszy mies. stanu wojennego ukrywały się dwie osoby z kierownictwa związku (nie podjęły żadnej działalności).

IX 1982 pierwsza próba stworzenia niejawnych struktur związku - powołanie TZR, na którego czele stanęli: E. Matyjas, Zdzisław Drost i Waldemar Handke. Pierwsza próba wydawania własnego pisma „Komunikaty TZR” skończyła się aresztowaniami i procesem przed Sądem Wojsk Lotniczych w Poznaniu. Trzej główni oskarżeni skazani na kary po roku i 6 mies. pozbawienia wolności w zawieszeniu. VI 1983 odtworzenie TZR (działał do 1990). Stopniowo był on poszerzany o przedstawicieli struktur i środowisk działających

na terenie woj. leszczyńskiego (ziemie: gostyńska, kościańska, a także sekcje, np. Oświaty i Wychowania). TZR prowadził kolportaż prasy związkowej, wydawnictw drugiego obiegu, wspierał osoby znajdujące się bez pracy. X 1988 liczył 10 członków (E. Matyjas, Z. Drost, W. Handke, Alicja Orzałkiewicz, Zenon Kąkol, Bronisław Lachowicz, Antoni Matuszewski, Józef Sobieraj, Jerzy Terlecki, Krzysztof Włodarczak). Działacze TZR brali udział w pracach Grupy Roboczej Komisji Krajowej (m.in. E. Matyjas). Spowodowało to trudności przy rejestracji TZR w Gdańsku, ostatecznie rejestracja. Związek w regionie liczył wówczas ok. 13 tys. członków. XII 1989 II WZD Regionu Leszczyńskiego, na czele ZR ponownie E. Matyjas, po jego powołaniu na stanowisko wojewody leszczyńskiego, VIII 1990 na czele ZR J. Sobieraj. TZR powołał również do życia Komitet Obywatelski „S” Regionu Leszczyńskiego, którego prezesem został Z. Drost. Komitet Obywatelski, wspierany przez struktury związku, przeprowadził w województwie leszczyńskim kampanię kandydatów „S” do kontraktowego Sejmu i Senatu, w wyniku których posłami z regionu zostali: Adela Dankowska i Marek Jurek, senatorami zaś: Stanisław Hoffman i Antoni Żurawski.

MKZ NSZZ „S” w Lesznie, a nast. ZR rozpracowywany w ramach SO krypt. Pajęczyna; TZR w ramach SOR krypt. Komunikat, a nast. SOR krypt. Polip; KO „S” rozpracowywany przez Wydz. III w ramach SO krypt. Organizacja; VII 1989 TZR rozpracowywany przez Wydz. V SB w ramach SO krypt. Zawodowcy.

Waldemar Handke

[Region Leszno](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)